

1) Egészítsétek ki a Károly Róbert gazdasági reformjait bemutató szöveget a megfelelő évszámokkal, fogalmakkal!

„ **1323**-ban indította el gazdasági reformját. Az alapelképzelés az volt, hogy a birtokairól befolyó, ún. **domaniális** jövedelmek mellett elsősorban királyi bevételekhez kell jutni. A királyi jogon szerzett bevételeket **regálé** -jövedelmeknek nevezzük. A tartományuraktól visszavett birtokok jelentős része a király kezében maradt, ezek alkották a meghatározott tisztségek fejében elnyerhető **honor** -birtokokat.

Károly Róbert szakított az évi **kötelező pénzbeváltás** gyakorlatával , ezzel elvesztette a magyar királyok állandó jövedelemforrását, a **kamarahasznát** Ennek pótlására írta elő egyenes adóként a **kapuadó** behajtását, amely portánként **1/5** aranyforintot jelentett.

1325-ben a firenzei mintára magyar aranyforint verését rendelte el. Az aranyforint verésével egy időben bevezette a **nemesérc**-monopóliumot.

A bányászat fellendítése érdekében **1327**-ben intézkedést hozott. Megengedte, hogy az ingatlan továbbra is **eredeti tulajdonosáé** maradjon, aki a királyt illető **urbura 1/3-t** is megkapta.

A vámregáléból származó jövedelmek a királyi kincstár nagyon jelentős bevételeit alkották. Vámbevételeit a **harmincad** biztosította, amely később magába olvasztotta a régi határvámat, a **nyolcvanadot**.

2) Igaz-hamis

A Drugetek uradalmi központja Amadé tartományuraságának helyén jött létre. **igaz**

Magyarország legfontosabb kiviteli cikkei közé a nemesfém mellett a textiláruk tartoztak. **hamis**

Csehország aranyban, Magyarország ezüstben volt gazdagabb. **hamis**

A nemesi megye létrejöttének folyamatát elősegítette a tartományúri hatalom kialakulása.

hamis

Az 1351-es törvények számos kérdésben korlátozták az egyház korábban élvezett jogait. **igaz**

Magyarországon az ispáni tisztséget minden esetben világi személyek töltötték be. **hamis**

A XIV. században a nagy járványok pusztításai miatt Magyarország lakossága jelentős mértékben csökkent. **hamis**

A városok különálló testet alkottak a megyétől, a megyésispánnak nem volt joghatósága a városi polgárok felett. **igaz**

Az urbanitás mutatójának számított, hogy hány kolduló rendi kolostor létezett egy-egy településen. **igaz**

A mezővárosok a kereskedelmi kiváltságok közül leggyakrabban vámmentességben részesültek. **igaz**

3) Milyen címekre, tisztségekre hivatkozva igyekeztek törvényessé tenni hatalmukat az alábbi tartományurak?

Kán László> erdélyi vajda

Köszegi Henrik> szlavón bán

Csák Máté> nádor

Subics Pál> horvát bán

Csák Ugrin> tárnokmester

4) Kössétek össze a tartományurak nevét uradalmi központjukkal!

Csák Máté> Trencsén

Aba Amadé> Gönc

Borsa Kopasz> Adorján

Kán László> Déva

Ákos> Diósgyőr

Subicsok

5) Melyik Károly Róbert idején felemelkedő családra utalnak a következő megállapítások?

A család XIII. század elején Aragóniából került Magyarországra, harcoltak a Kőszegiekkel, akik bosszúból felégették dunántúli birtokaikat. A család egyik tagja, Pál –akinek felemelkedésében nagy szerepe volt Köcski Sándornak –az országbírói hivatalig jutott.>

Nagymartoni

Az Aba nemnek volt a tagja, birtokai Sáros, Baranya és Pozsega megyében feküdtek. A családból Sándor részt vett a rozgonyi csatában, leghíresebb tagja a tárnokmesterségig emelkedett.> **Nekcsei**

A Kácsik nemzetséghez tartozott, Nógrád megyében helyezkedtek el birtokai, nagy szerepe volt Visegrád 1317-es visszafoglalásában, 1321-ben Károly Róbert erdélyi vajdává nevezte ki.> **Szécsényi**

Balog nembeli Dénes a család őse, aki 1330-ban Baszaráb havasalföldi vajdától visszavett Szörény bánja lett.> **Szécsi**

6) Kössétek össze a nemzetségneveket a hozzátartozó családnevekkel!

Tomaj>Losonci

Osl> Kanizsai

Gutkeled> Bátor

Hermány> Lackfi

Héder> Köcski

7) A véletlenszerűen felsorolt személyek Magyarországra érkezésükkor egy-egy királyjelölt támogatói voltak. Párosítsátok a királyjelölteket támogatóikkal!

Károly Róbert> Bicskei Gergely, Aba Amadé

Vencel> János kalocsai érsek, Kőszegi Henrik

Ottó> Ákos István, Borsák

Zsigmond> Lackfi István, Szécsi Miklós

Lajos> Garai Miklós, Erzsébet

Károly > Horváti Pál, János macsói bán

8) Kivel tárgyalhatott I. Lajos király ha

Havasalföldre Sándor (Nicolae Alexandru), László (Lajk, Vlajku), Radu

Boszniaba Kotromanics István, Tvrtko

Szerbiába Dusán István, IV. Uros (István), Vuk (Vukasin) Lázár

Bulgáriába (Iván) Sándor, Stracimir, Sismán János

Bizáncba V. Palaiologosz János (Ioannész), VI. Ioannész, IV. Andronikosz

Oszmán Török Birodalomba Orhán, I. Murád

látogatott (volna)? (Több helyes válasz is adható!)

9) Kössétek össze az alábbi egyetemi városokat alapításuk évszámával! (Az egyik évszám egy városhoz sem kapcsolható!)

Pécs	1367
Prága	1348
Krakkó	1364
Óbuda	1395
Bécs	1365

10) A következő táblázat a Török Birodalom terjeszkedésével kapcsolatos információkat hiányosan tartalmazza. Pótoljátok a hiányzó részeket!

Évszám	Török szultán	Esemény
1362	i. Murád	Drinápoly elfoglalása
1371	i. Murád	Győzelem a Marica folyó mellett
1354	Orhán	Gallipoli elfoglalásával megvetik a lábukat Európában
1389.	I. Murád	Rigómezőnél győzelem a szerbek felett

1396.

I. Bajazid

Nikápolyi győzelem
Zsigmond felett

11) Az alább felsorolt személyek korszakunk egy-egy híres tisztség/méltóságviselői voltak. Milyen tisztséget birtokoltak? Nevezetek meg mindegyikből még egyet!

Személy	Tisztség/méltóság	Ugyanezt a tisztséget betöltő másik személy
Telegdi Csanád	esztergomi érsek	Bicskei Gergely, Bó nb. Mihály, Tamás, Piastr Boleszló, Dörögdi Miklós, Vásári Miklós, Frankói Miklós, Telegdi Tamás, Lipóczi De Surdis János, Vaskuti Dömötör, Kanizsai János, Pálóczi György
Szepesi Jakab	országbíró	Péter, Ujlaki Ugrin, Csák János, Hermány nb. Lampért, Köcski Sándor, Nagymartoni Pál,

Szentgyörgyi Tamás

tárnokmester

Drugeth Miklós,

Szécsi Miklós,

Ujlaki Miklós,

Bebek István,

Czudar Péter,

Szentgyörgyi Tamás,

Kaplai János,

Bebek Imre,

Szécsényi Simon,

Pásztói János,

Szécsényi Frank,

Rozgonyi Simon,

Perényi Péter,

Nánai Kompolt István,

Pálóczy Mátyus,

Báthori István

Kőszegi Henrik,

Kőszegi Miklós

Csák Ugrin,

Csák Máté,

Kőszegi Miklós,

Borsa Beke,

Nekcsei Demeter,

Szécsényi Tamás,

Sirokai Miklós,

Debreceni Dózsa

nádor

Lackfi István,

Tót Lőrinc,

Paksi Olivér,

Pomázi Cikó,

Zsámboki János,

Dunajeci János,

Szepesi Jakab,

Zámbó Miklós,

Treutel János

Drugeth Fülöp,

Drugeth János,

Drugeth Vilmos,

Gilétfi Miklós,

Kont Miklós,

László oppelni herceg,

Lackfi Imre,

Garai Miklós,

Szécsi Miklós,

Lackfi István,

Jolsfai Leusták,

Bebek Detre,

Garai Miklós,

Pálóczi György,

Pálóczi Máté,

12) Olvassátok el figyelmesen a forrásokat, majd válaszoljatok a kérdésekre!

Ezenkívül minden, bármely néven nevezendő szabad községben, valamint az udvarnoki és királynői községekben levő összes szántóvető és szőlőbirtokos jobbágyainktól (kivéve a falakkal bekerített városokat) minden terményüknek és boruknak kilencedét beszedetjük és a királyné asszony is be fogja szedetni.

Milyen esemény hatására és miért szorgalmazta a köznemesség a kilenced törvénybe foglalását?> A pestis pusztítása miatt a munkaerő értéke megnő, a bárók jobban el tudtak volna tekinteni a kilencedtől (1351 előtt is volt kilenced!), a szabadon költöző jobbágyok tömegesen hagyta volna el a köznemesi birtokokat.

Soroljátok fel a jobbágyok adóterheit és egyéb kötelezettségeit!>

kapuadó, tized, robot, ajándék, földbér (cenzus, terragium)

Ugyanazon nemeseknek kérésébe is beleegyeztünk: hogy az országunk határai közt lakó valódi nemesek még az országunk határai közt fekvő hercegi tartományokban levők is, megannyian ugyanazon egy szabadsággal éljenek.

Milyen tekintetben valósult meg az egyenlőség és melyikben nem?>

Jogi tekintetben megszűnik a különbség a nemességen belül, a vagyonból, birtoknagyságból származó előnyök/hátrányok változatlanul megmaradnak.

„Hogy mindenkinek mindkét szín alatt kell áldoznia.

Hogy az összes szentek neveit törölték a miséből.

Hogy a pápának nincs nagyobb tekintélye, mint az egyszerű papnak...”

Ki a forrásrészletben megfogalmazott gondolatok (angol) eszmei szerzője? > John Wyclif

Melyik zsinaton ítélték el Husz Jánost? > Konstanz

A zsinat tevékenysége következtében milyen változások történtek az egyházban? >

Felszámolták a nyugati egyházszakadást vagy egy pápát választottak.

Hol és milyen tartalommal került sor az egyház és a huszitizmus mérsékelt szárnya

között a megállapodásra? >

Prága, a pápa elfogadta a prágai négy pontot, a kelyhesek pedig elismerték a pápa fennhatóságát a huszita egyház felett.

Elrendeltük azonkívül, hogy idegen kereskedőknek bármely városban posztót levágni és rőfönként eladni, sőt egyszerre hat végnél kevesebbet eladni semmikor, még vasárnapokon se legyen szabad; ha ugyanazoknak a kereskedőknek van hat, vagy ennél több darab posztójuk.

Milyen eseményeket követően került sor a városi törvények kiadására? >A bárók királyellenes felkelését követően, Zsigmonddal szemben László nápolyi királyt hívták meg a trónra

Milyen eszközökkel támogatta a városok kereskedelmi tevékenységét a törvényalkotó? > Hatálytalanították Buda árumegállító jogát az ország összes kereskedője javára vagy megszüntették a kereskedőknek azt kötelezettségét, hogy az ország belsejében a királyi vámhelyeken vámot kelljen fizetniük vagy megtiltották a külföldi kereskedők számára a kis tételben való árusítást vagy egységes súly-és mértékrendszert (Buda mértéke szerint) vezettek be

13) Egészítsétek ki a Zsigmond korabeli hadszervezetre vonatkozó szöveg hiányos részeit!

A sereg felállítása toborzás útján történt, a toborzás és a zsoldfizetés egysége a **lándzsa** volt, amely egy **nehézfegyverzetű lovast** és **2-3 lovas íjászt** foglalt magába. Az így kiállított sereg szervezeti egysége a **zászló (vexillum, banderium)**. Azok a főurak és nemesek, akik nem számítottak a(z) **országbárok/zászlósurak** közé, a **király zászlaja** alatt vonultak hadba.

Hadjárat idején a királyi sereggel együtt felkeltek a **kunok, jászok, székelyek** is, ők elsősorban a portyázó **könnyűlovasság** szerepét töltötték be. Zsigmond hadseregreformjának fő törekvése az volt, hogy a háborúk terhét legalább részben a birtokosokra hárítsa át. Evégett iktatta törvénybe **1397-ben a telekkatonaság** intézményét. Eszerint a nemeseknek minden **20 jobbágytelek** után egy-egy **könnyűfegyverzetű lovas íjászt** ki kellett állítaniuk. Az **1435.** évi hadügyi reform csökkentette a birtokosok terheit, ezúttal minden **33 jobbágy** után rendelte el a katonaállítást.